

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2025-07-04

Diarienummer:
MHN-2026-00211

Handläggare:
Sara Johansson

Behovsutredning 2027–2029 för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd samt enskilt vatten och avlopp och områdesskydd

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** godkänna behovsutredning 2027–2029 för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd samt enskilt vatten och avlopp och områdesskydd.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet enligt miljöbalken och flera relaterade lagstiftningar. Enligt miljötillsynsförordningen ska en operativ tillsynsmyndighet ha en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska sträcka sig över tre år och ses över minst en gång varje år. Tillsynsmyndigheten ska även föra register över tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan för tillsynen enligt miljöbalken.

Nämnden har valt att inkludera samtliga lagstiftningar för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd, samt enskilt vatten och avlopp och områdesskydd i den aktuella behovsutredningen.

Beredning

Ärendet har beretts inom miljöförvaltningen. Ärendet bedöms inte ha konsekvenser sett ur perspektiven för barn, jämställdhet eller näringsliv.

Föredragning

Syftet med behovsutredningen är att redovisa resursbehovet för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn enligt framför allt miljöbalken, men även för strålskyddslagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot förorening från fartyg samt för miljöskyddsavdelningens kontroll av hantering av animaliska biprodukter och kemiska växtskyddsmedel samt kontroll av att kemiska produkter, varor och förpackningar uppfyller krav vid tillhandahållande på marknaden i fråga om utformning, märkning, innehållsförteckning, säkerhetsblad med mera. Behovsutredningen kommer att användas som underlag för tillsynsplaneringen 2027.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens gällande behovsutredning beslutades i juni 2025 och gäller för perioden 2026–2028.

För avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd samt områdesskydd och enskilt vatten och avlopp visar utredningen på ett samlat behov av cirka 38 630 timmar för 2027. Det motsvarar 46,5 årsarbetare.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med detta förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 4 juli 2026
- Bilaga, Behovsutredning 2027–2029 för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd samt enskilt vatten och avlopp och områdesskydd

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Rapport

Datum:
2026-08-19

Diarienummer:
MHN-2026-00211

Behovsutredning 2027–2029 för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd samt enskilt vatten och avlopp och områdesskydd

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Syftet med behovsutredningen är att redovisa resursbehovet för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn enligt framför allt miljöbalken och strålskyddslagen, men även ytterligare lagstiftning är inkluderad, för att utifrån detta få ett samlat underlag för den årliga tillsynsplaneringen. Även resursbehov för att genomföra vissa satsningar som bygger på politiska ambitioner snarare än grunduppdraget är inkluderat i denna behovsutredning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet för Uppsala kommuns tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen med flera lagstiftningar. Enligt miljötillsynsförordningen ska en operativ tillsynsmyndighet ha en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska sträcka sig över tre år och ses över minst en gång varje år. Tillsynsmyndigheten ska även föra register över tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan för tillsynen enligt miljöbalken.

Behovsutredningen utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) vägledning för kommunala behovsutredningar. Strukturen och en del exempeltexter har hämtas från Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Hallands mall för behovsutredning.

Resursbehov

Behovsutredningen visar på ett totalt resursbehov för år 2027 på cirka 46,5 årsarbetare. Skillnaden mellan beräknat behov 2027 och budgeterade handläggaresurser 2026 motsvarar 1,5 årsarbetare högre behov 2027, se tabell 1 nedan. Behovet innehåller både avgiftsfinansierad tid och tid som finansieras med kommunbidrag. Det finns alltså ett behov av att utöka bemanningen, och då inom miljöskyddstillsyn. Inom hälsoskyddstillsyn är behovet 2027 detsamma som budgeterat 2026 och inom Områdesskydd och enskilt vatten och avlopp är behovet minskande.

Tabell 1: Sammanställning av totalt resursbehov 2027–2029, jämfört med antal budgeterade årsarbetare 2026.

	Tillgängliga resurser 2026	Resursbehov enligt behovsutredningen			Skillnaden
Avdelning	Budgeterat antal årsarbetare år 2026	Behov årsarbetare 2027	Behov årsarbetare 2028	Behov årsarbetare 2029	Behov 2027 jämfört med budgeterade årsarbetare 2026
Miljöskydd	18,4	20,7	21,0	22,2	+2,3
Hälsoskydd	12,7	12,7	12,5	12,5	+/-0
OVA	13,9	13,1	13,6	13,9	-0,8
Årsarbetare totalt	45	46,5	47,1	48,6	+1,5

Innehåll

Sammanfattning	2
Syfte och bakgrund	2
Resursbehov.....	2
1. Inledning.....	5
2. Beskrivning av avdelningarnas uppdrag.....	6
2.1 Tillsynsansvaret.....	6
2.2 Styrande dokument.....	6
Lagstiftning.....	6
Lokala föreskrifter.....	7
Nationella dokument och mål.....	7
Regionala dokument och mål	9
Lokala dokument och mål	9
Beskrivning av behovsutredningen	10
Handläggningstid	10
3. Resursbehov per avdelning.....	13
3.1 Avdelningsövergripande arbete	13
Arbete mot illegal verksamhet	13
PFAS-föreningar i mark och vatten	14
Samhällsbyggnad.....	14
Vattenstrategiskt arbete	14
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken: Stärka tillsynen.....	14
Tillsynsplattformen	15
3.2 Miljöskydd	15
Beskrivning av området	15
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden.....	17
Sammanställning av resursbehov – miljöskydd.....	19
3.3 Hälsoskydd	21
Beskrivning av området	21
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden.....	25
Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd	29
3.4 VA och områdesskydd	30
Beskrivning av området	30
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden.....	31
Sammanställning av resursbehov – VA och områdesskydd	35
4. Resursbehov sammanställning	36

1. Inledning

För att säkerställa en rättssäker och effektiv myndighetsutövning ansvarar kommunfullmäktige för att miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillräckliga resurser att genomföra sitt uppdrag på ett systematiskt sätt. Behovsutredningen utgör ett centralt underlag för detta.

Enligt miljötillsynsförordningen ska tillsynsmyndigheten ha en samlad utredning av tillsynsbehovet inom hela sitt ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta en treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Tillsynsmyndigheten ska även föra ett register över verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Med utgångspunkt i utredningen och registret ska en tillsynsplan tas fram inför varje verksamhetsår.

I Uppsala kommun är miljö- och hälsoskyddsnämnden tillsynsmyndighet enligt bland annat miljöbalken, strålskyddslagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om sprängämnesprekursorer samt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg. Nämnden ansvarar även för kontroll av hantering av animaliska biprodukter och kemiska växtskyddsmedel samt för att utföra kontroll av att kemiska produkter, varor och förpackningar uppfyller krav vid tillhandahållande på marknaden i fråga om utformning, märkning, innehållsförteckning, säkerhetsblad med mera¹. Det arbete som utförs inom dessa lagstiftningar av nämndens tre miljöbalksavdelningar ingår i denna behovsutredning. Nämnden är också tillsynsmyndighet enligt livsmedelslagstiftningen, det området omfattas inte av denna behovsutredning.

Behovsutredningen innehåller en översiktlig bedömning av tillsynsbehov för åren 2027–2029. Den beskriver behoven, hur de kan tillgodoses samt vilka handläggarresurser som krävs. För stora delar av verksamheten är behovet svårt att prognostisera per år, eftersom många ärenden initieras av en verksamhet eller kommuninvånare och måste hanteras av nämnden när det kommer in. Det gäller exempelvis ärenden som rör ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där inflödet kan variera över tid. I andra delar påverkas behovet främst av vald ambitionsnivå och tidsramar. Nya eller förändrade krav från andra myndigheter kan också uppstå och kräva skyndsamma åtgärder.

Behovsutredningen utgör ett viktigt underlag för nämndens tillsynsplanering och kompetensförsörjningsplan. Nämnden ansvarar för att i tillsynsplanen prioritera tillsynen utifrån tillgängliga resurser. Kravet på tillsynsplan enligt miljötillsynsförordningen uppfylls genom att nämnden årligen fastställer en tillsynsplan som bilaga till verksamhetsplanen. Tillsynsplanen beskriver den planerade tillsynens omfattning och inriktning, hur resurserna fördelas mellan ansvarsområden samt hur de anpassas efter identifierade behov.

Behovsutredningen är disponerad så att avsnitt 2 beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar, medan avsnitt 3 och 4 redovisar tillsynsbehovet inom olika ämnesområden mer i detalj. Ett viktigt underlag utgörs av nämndens register över verksamheter med behov av återkommande tillsyn.

---

¹ Europaparlamentets och rådets (EU) förordning 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011

2. Beskrivning av avdelningarnas uppdrag

2.1 Tillsynsansvaret

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken, vilket är att främja en hållbar utveckling. Den utgör ett viktigt verktyg i arbetet med att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska även utgå från flera styrande dokument på olika nivåer. Dessa omfattar bland annat Agenda 2030 och de globala målen, nationella och regionala miljömål, lokala mål, den nationella strategin för miljöbalkstillsyn, den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP) samt Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram.

Som tillsynsmyndighet ska miljö- och hälsoskyddsnämnden på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. Nämnden ska vid behov vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Nämnden ska även underlätta för enskilda att fullgöra sina skyldigheter, genom information och liknande verksamhet. Vidare ska nämnden fortlöpande bedöma om villkoren för tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter är tillräckliga.

I tillsynsansvaret ingår att nämnden säkerställer tillräckliga resurser och att verksamheten har personal med rätt kompetens. Tillsynen kan bedrivas på flera sätt, till exempel genom inspektioner på plats eller digitalt, granskning av handlingar samt genom kontakter och uppföljning.

2.2 Styrande dokument

Nämndens ansvarsområde anges i Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun. Nämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning och nationella dokument och mål, men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område. Utgångspunkten i bedömningen av behovet är att uppfylla de krav och ambitionsnivåer som angivits i framför allt de styrande dokument som anges nedan.

Lagstiftning

De lagar som främst styr de delar av nämndens arbete som tas upp i denna behovsutredning är: Miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot förorening från fartyg samt EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat kommunallagen, förvaltningslagen, viteslagen, tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen, delgivningslagen och dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Förändringar av betydelse

Regeringen har aviserat att en ny miljöprövningsmyndighet ska bildas och inleda sin verksamhet 1 juli 2027. Myndigheten ska ta över de uppgifter som länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer har idag. Framöver kommer myndigheten även ta över vissa uppgifter från mark- och miljödomstolar. Bildandet av en ny miljöprövningsmyndighet bottenar i utredningen ”En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess” (SOU 2024:98). Detta innebär också att prövningsprocessen förändras. Tillstånd- och anmälningssplikterna är på gång att förändras. Dessa förändringar kommer påverka kommunerna då kommunernas prövningar kommer att ändras. Vissa nya verksamheter tillkommer, prövning för andra typer av verksamheter förloras och fokus förskjuts, från avgöranden i prövning, mot tillsyn. Tillsynsbehovet kommer därmed öka. Detta berör främst avdelningen för miljöskydd.

Lokala föreskrifter

Nämnden har uppgifter enligt Uppsala kommuns Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön och Föreskrifter för avfallshantering i Uppsala kommun.

Nationella dokument och mål

Nationella miljökvalitetsmål

Riksdagen har fastställt nationella miljökvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

Det finns sammanlagt 16 nationella miljökvalitetsmål. Nämndens tillsyn bidrar till att nå 15 av de 16 miljökvalitetsmålen, mot bakgrund av att miljömålet Storslagen fjällmiljö inte är aktuellt för Uppsala kommun:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin är ett stöd vid tillsynsplaneringen och i tillsynsplanen ska det framgå hur nämnden tagit hänsyn till tillsynsstrategin.

Tillsynsstrategin gäller i fyraårsperioder. Den nuvarande gäller perioden 2026–2029 och består av två delar:

- Del 1: Stärka myndigheternas förmåga att göra tillsyn
- Del 2: Tillsyn per miljöbalkens huvudområden:
  - Avfall
  - Förorenade områden
  - Hälsoskydd
  - Kemikalietillsyn
  - Miljöfarlig verksamhet
  - Naturtillsyn
  - Vattenverksamheter

Tillsynsstrategin innehåller aktiviteter som tillsynsmyndigheterna förväntas genomföra.

- Aktiviteter som ingår i strategins andra del inkluderas i denna utredning och återfinns i det tillsynsbehov som anges för miljöskydd, hälsoskydd respektive områdesskydd och enskilt vatten och avlopp.
- De aktiviteter som ingår i strategins första del är att samverka kommuner emellan, genomföra kompetenskartläggning, planera tillsyn enligt kommande vägledning från Naturvårdsverket samt att följa upp val av inspektionsmetod. Allt detta måste rymmas inom kategorin ”övrig tid” som varje avdelning har att tillgå utöver inspektörernas handläggningstid.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

Kommunerna har genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022–2027 är vägledande för såväl tillsyn som strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljökvalitetsnormer för vatten ska efterlevas. Detta omfattas i de tillsynsbehov som tas upp under avdelningen för miljöskydd respektive områdesskydd och enskilt vatten och avlopp.

Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan

Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP) är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan och här finns myndigheternas gemensamma mål samlade. NKP omfattar kontroll av hantering av animaliska biprodukter och kemiska växtskyddsmedel. Sådan kontroll ingår i denna behovsutredning, eftersom den utförs av avdelningen för miljöskydd.

Regionala dokument och mål

Nämnden har åtgärder att genomföra enligt Länsstyrelsens riskhanteringsplan för Uppsala 2022–2027.

Lokala dokument och mål

I kommunen finns flera program och handlingsplaner som nämnden har att förhålla sig till och i delar behöver genomföra aktiviteter enligt:

- Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall (KF 2025) och Handlingsplan för Avfallsplan (KS 2025)
- Energiprogram 2050 (KF 2018)
- Handlingsplan mot välfärdsbrott (KS 2023)
- Idrottspolitiskt program (KF 2024) och Handlingsplan för idrottspolitiskt program (KS 2024)
- Landsbygdsprogram för Uppsala kommun (KF 2025) och Handlingsplan 2025–2028 för Landsbygdsprogram för Uppsala kommun (KS 2025)
- Miljöprogram för Uppsala kommun (KF 2026)
- Näringslivsprogram (KF 2024) och Handlingsplan för näringslivsprogrammet 2024–2027 (KS 2024)
- Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KS 2016) och Handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KS 2024)
- Program för krisberedskap och civilt försvar (KF 2023)
- Program för mobilitet och trafik (KF 2022) och Handlingsplan för mobilitet och trafik (KS 2021)
- Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete (KF 2022) och Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030 (KS 2021) och Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024–2030 (KS 2024)
- Program för äldrevänlig kommun (KF2025)
- Vattentjänstplan 2024 (KF 2023) och Handlingsplan för Vattentjänstplan 2024 (KF 2023)
- Åtgärdsprogram för kvävedioxid – Uppsala kommuns handlingsplan för Luftkvalitet (KF 2022)

I kommunens övergripande styrdokument Mål och budget 2026–2028 finns fyra fokusmål:

- Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden
- Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb
- Uppsala ska leda klimatomställningen
- Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Kommunen har ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att samhället blir mer hållbart enligt de globala målen. De globala målen finns därför integrerade i kommunens fyra fokusmål och ger via dem en styrning till nämnden.

Beskrivning av behovsutredningen

Behovsutredningen utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR:s) modell för behovsutredningar. Resursbehovet delas in i fyra kategorier av handläggningstid.

En heltidsanställd (i utredningen benämnd årsarbetare, ÅA) beräknas kunna utföra något olika antal handläggningstimmar beroende på verksamhetsområde. Skillnaderna beror bland annat på om arbetet möjliggör stordriftsfördelar eller omfattar många olika typer av ärenden.

För perioden 2027–2029 beräknas antalet handläggningstimmar till

- 800 timmar per ÅA inom miljöskydd
- 850 timmar per ÅA inom hälsoskydd
- 860 timmar per ÅA inom områdesskydd och enskilt vatten och avlopp.

Beräkningarna baseras på statistik från de senaste åren. Personalbehovet beräknas genom att det totala tillsynsbehovet divideras med antal handläggningstimmar per ÅA.

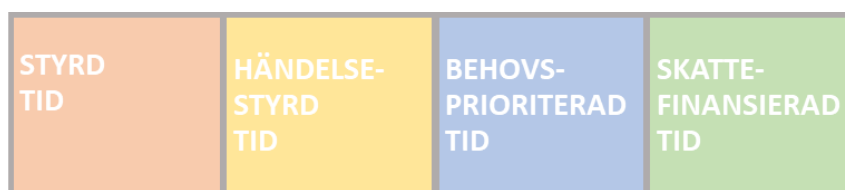
Utöver handläggningstid tillkommer så kallad övrig tid, exempelvis för kvalitetsarbete, delar av nämndens verksamhetsutveckling, kompetensutveckling, möten samt frånvaro. Den här tiden redovisas inte separat i behovsutredningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet finansieras genom både avgifter och skattemedel (kommunbidrag). Utgångspunkten är att så stor del som möjligt ska avgiftsfinansieras, i enlighet med principen om att förorenaren betalar, vilket innebär att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsyn och prövning. Arbete som inte kan avgiftsfinansieras finansieras med skattemedel.

Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i fyra kategorier:

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid
- Skattefinansierad tid

Figur 1. De fyra tillsynskategorierna enligt SKR:s modell.

Styrd tid

Styrd tid avser planerad tillsyn på verksamheter som har störst tillsynsbehov och lagkrav. Här ingår följande verksamheter:

- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)
- Anmälningsspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)
- Anmälningsspliktiga hälsoskyddsverksamheter (H)
- Anmälningsspliktiga verksamheter enligt strålskyddslagen (solarium)

Den styrda tiden utgör en central del av tillsynsmyndighetens basuppdrag och förs direkt över till tillsynsplanen. Tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad.

Behovet bedöms med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Läkemedelsverket och Jordbruksverket.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid avser arbete som inte med säkerhet kan planeras i förväg, den utgörs exempelvis av:

- ansökningar och anmälningar
- klagomål och olyckor
- remisser och samråd
- frågor från allmänhet, media och andra myndigheter

Den omfattar även uppföljande åtgärder från genomförd tillsyn, såsom förelägganden, åtalsanmälningar, ansökan om utdömanden av vite, hantering av överklagan, miljösanktionsavgifter, klagomål med mera.

I händelsestyrd tid ingår även tid som läggs på nämndarbete, motioner från kommunens politiker och deltagande i domstolsförhandlingar.

Behovet uppskattas utifrån statistik och tidigare erfarenheter. Den händelsestyrda tillsynen påverkas delvis av omfattningen av planerad tillsyn. Planerad tillsyn kan leda både till uppföljande tillsyn och till inkommande ansökningar och anmälningar, om det vid den planerade tillsynen framkom avvikelser hos verksamheten eller anläggningen.

Detta arbete utgör en del av myndighetens basuppdrag och förs över till tillsynsplanen.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid avser planerad tillsyn på verksamheter utan anmälningssplikt inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, inventeringar av verksamheter, avloppstillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över.

Om resurserna är tillräckliga förs behovet över till tillsynsplanen. Vid resursbrist prioriterar nämnden vilka insatser som ska genomföras. Eventuella konsekvenser av nedprioriteringar ska framgå av tillsynsplanen.

Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig, återkommande, projektinriktad eller sporadisk (när behovet påkallas).

För att bedöma tillsynsbehovet används SKR:s planeringsmatris, se figur 2. Genom att bedöma de olika branschernas tillsynsbehov utifrån risken för hälsa och miljö samt de lokala förutsättningarna får kommunen en uppfattning om hur ofta de olika branscherna behöver besökas (tillsynsfrekvens).

Figur 2. Planeringsmatris för indelning av den behovsprioriterade tillsynen. Figuren är hämtad ur skriften Kommunala behovsutredningar, Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

Beskrivning av kvadranterna i planeringsmatrisen:

- Högt tillsynsbehov motsvarar tillsynsfrekvens med årlig tillsyn.
Exempel: branscher som har direktutsläpp till vatten eller luft
- Normalt tillsynsbehov motsvarar tillsynsfrekvens med kontroll vart annat år eller två år av tre.
Exempel: vård- och omsorgsboenden
- Lågt tillsynsbehov, branschen besöks vart tredje till vart fjärde år. Tillsyn sker ofta projektinriktad i större projekt och med regelbundna intervall.
Exempel: mindre jordbruk och små fordonsvårdsverksamheter
- Sporadiskt tillsynsbehov behöver inte återkommande tillsyn och sker när behovet påkallas. Kan även vara nationella och regionala tillsynsprojekt.
Exempel: små skjutbanor, frisörsalonger

Skattefinansierad tid

Skattefinansierad tid finansieras via anslag, det vill säga via skattemedel i form av kommunbidrag. Det motsvarar tid som inte är möjlig eller av olika skäl inte är lämplig att avgiftsfinansiera. Skattefinansierad tid redovisas på två olika ställen i behovsutredningen:

- **Skattefinansierad tid i kategorierna styrd tid, händelsestyrd tid och behovsstyrd tid:** I kategorin händelsestyrd tid finns skattefinansierad tid för arbete med myndighetsservice, vilket omfattar arbete med att lämna information, upplysningar och svara på frågor från allmänhet och företag. I

kategorin händelsestyrd tid finns också arbete med sanktionsavgifter, åtalsanmälningar, obefogade klagomål, smittspårning, remisser från andra myndigheter och planarbete. Skattefinansierad tillsyn kan också vara särskilda tillsynsprojekt eller satsningar som inte kan avgiftsförfinansieras men som kommer allmänheten till nytta och som nämnden då väljer att använda kommunbidrag till. Den här tiden återfinns i kategorin behovsprioriterad tid.

- **Skattefinansierad tid som en egen kategori:** Här ingår skattefinansierad tid för delar av nämndens arbete med verksamhetsutveckling, digitalisering och kvalitetsarbete. Här finns också tid för fackligt arbete, internt miljöarbete, skyddsombud samt tid för krisberedskap. Här ingår även tid som nämnden lägger i olika former av kommunalt strategiskt arbete och samverkan externt och internt inom kommunen. Tiden är inräknad i de 800–860 timmar som nämnden beräknar att en heltidsanställd i genomsnitt kan utföra på handläggning per år.

3. Resursbehov per avdelning

3.1 Avdelningsövergripande arbete

I kommande kapitel redogörs för resursbehov inom avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd samt enskilt vatten och avlopp och områdesskydd. Vissa delar av arbetet omfattar mer än en avdelning. I detta kapitel redogörs för innehåll i de större avdelningsövergripande områdena. Behovet av resurs från respektive avdelningspersonal tas upp under respektive avdelnings resursbehov.

Utöver det arbete som de tre miljöbalksavdelningarna utför så lägger förvaltningens verksamhetsstöd personalresurser på vissa moment i ärendehandläggning inom miljöbalkens område.

Arbete mot illegal verksamhet

Nämnden samverkar och upprätthåller kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen. Nämnden medverkar också i kommungemensamma forum för att upptäcka och motverka välfärdsbrott.

Nämnden ser behov av att genomföra obokade kontroller av avfallstransporter, genomföra områdesinventeringar och göra tillsyn på byggarbetsplatser för att kontrollera lagförfarande.

Arbetet samordnas av två inspektörer, från miljöskyddsavdelningen respektive hälsoskyddsavdelningen.

Arbetet finansieras med kommunbidrag. Behovet är större än vad det riktade medlet ger möjlighet till i dagsläget. För att kunna få en så bra lägesbild som möjligt och att kunna genomföra en noggrann granskning och tillsyn behövs mer tid. En bättre lägesbild hjälper förutom förvaltningen även andra delar av kommunen samt andra myndigheter. Resursbehovet ligger placerat inom den behovsprioriterade tiden.

PFAS-föroreningar i mark och vatten

Det finns behov av ytterligare kunskapsuppbyggnad och samordning av PFAS-frågor inom kommunen. Nämnden har under 2026 etablerat ett kompetenscenter för PFAS. Nämnden har tilldelats kommunbidrag för att bedriva verksamheten under perioden 2026–2028.

PFAS kompetenscentrum är organisatoriskt placerat inom miljöskyddsavdelningen och använder resurser från både miljöskyddsavdelningen, avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp och dessutom enheten för livsmedelskontroll. Resursbehovet ligger placerat inom skattefinansierad tid som egen kategori.

Samhällsbyggnad

Nämnden arbetar utifrån sitt ansvarsområde tillsammans med plan- och byggnadsnämnden för en hållbar samhällsbyggnad i kommunen. Nämnden är remissinstans för nya detaljplaner, planprogram, förhandsbesked och bygglov från plan- och byggnadsnämnden och samråd från kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden är ibland också remissinstans för andra myndigheter inom området som exempelvis länsstyrelsen, Vattenmyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.

Alla tre miljöbalksavdelningar deltar i arbetet som samordnas av inspektör från hälsoskyddsavdelningen. Resursbehovet ligger placerat inom händelsestyrd tid.

Vattenstrategiskt arbete

Nämndens kompetens nyttjas i flera kommunala sammanhang genom att förvaltningens medarbetare deltar i olika arbetsgrupper för vattenstrategiskt arbete. Det kommungemensamma vattenarbetet syftar bland annat till att möta de åtgärder kommunen har i Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027.

Medarbetarna kommer från avdelningarna för miljöskydd samt områdesskydd och enskilt vatten och avlopp. Resursbehovet ligger placerat inom skattefinansierad tid som egen kategori.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken: Stärka tillsynen

I den del av den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken 2026–2029 som handlar om att stärka tillsynen finns två fokusområden:

- Ny inom tillsyn
- Planera och genomföra inspektioner

Inom fokusområde ”Ny inom tillsyn” förväntas nämnden samverka med andra kommuner kring att introducera ny tillsynspersonal, till exempel genom samordnade introduktionsutbildningar, att erbjuda handledning eller deltagande på inspektioner. Nämnden förväntas också från och med år 2027 regelbundet genomföra kompetenskartläggningar. Kommuner som saknar nödvändig kompetens förväntas säkerställa sådan genom exempelvis avtalssamverkan.

Inom ”Planera och genomföra inspektioner” kommer de centrala tillsynsvägledande myndigheterna att ta fram rekommenderade tillsynsintervall och länsstyrelserna

regionala planeringsunderlag. Nämnden förväntas från och med 2029 beakta dessa i sin tillsynsplanering. Nämnden förväntas också inom detta fokusområde följa upp vald metod för inspektion och att ta egna initiativ till att dela med sig av och utbyta erfarenheter med andra tillsynsmyndigheter. Arbetet ligger inom "Övrig tid".

Tillsynsplattformen

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket och länsstyrelserna har haft i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på nya digitala lösningar för tillsynsvägledning. Två delar kommer att lanseras:

- Webbplats för råd och stöd (30 juni 2028)
- Digital lösning för uppföljning och utvärdering (1 januari 2029)

Webbplatsen för råd och stöd ska underlätta för inspektörerna att hitta relevant information om olika tillsynsområden. Det är ännu oklart hur det kommer att påverka hur mycket tid nämnden behöver lägga i tillsynsärenden.

Den digitala lösningen för uppföljning och utvärdering innebär att nämnden behöver lägga mindre tid på att besvara enkäter från de nationella myndigheterna. Tillsynsmyndigheter kan behöva lämna sina tillsynsdata på ett mer högupplöst och strukturerat sätt jämfört med i dag. Det påverkar både arbetssätt och vilka digitala system som man använder.

Nämnden förväntas prioritera arbete med utveckling av plattformen i samverkan med statliga myndigheter under 2027 och 2028. Resursbehovet är svårbedömt och placerat dels inom skattefinansierad tid som egen kategori, dels inom "Övrig tid".

3.2 Miljöskydd

Beskrivning av området

Tillsyn inom miljöskyddsområdet innebär kontroll av att miljöfarliga verksamheter efterlever miljöbalken och förordningar och föreskrifter som finns för att skydda miljön och människors hälsa. Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket, Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten är tillsynsvägledande myndigheter och har gett ut flera allmänna råd och tillsynsmaterial om hur miljötillsyn ska ske.

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten. Med miljöfarlig verksamhet avses:

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke joniserande strålning eller annat liknande.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete med tillsyn av miljöfarlig verksamhet innebär tillsyn och handläggning av olika typer av ärenden inom ett flertal områden så som till exempel:

- avfall
- f-gaser (fluorerade växthusgaser)
- fordonsservice
- förorenade områden
- dagvatten
- energi
- jordbruk
- kemikalier
- täkter
- förbränning
- industrier

Nämnden utövar tillsyn på:

- tillståndspliktiga A- och B- verksamheter
- industriutsläppsverksamheter
- anmälningspliktiga C-verksamheter
- ej anmälningspliktiga U-verksamheter.

Inom miljöskydd arbetar nämnden även med händelsestyrd tillsyn i form av:

- anmälningsärenden
- tillståndsansökningar
- dispensansökningar
- klagomål
- inrapporterade utsläpp
- remisser
- kännedomsärenden
- inventeringar
- rapportering till andra myndigheter

För att lyckas minska påverkan på miljö och människors hälsa är en bra och fungerande egenkontroll viktigt. Inom tillsynen ligger därför fokus på verksamheternas egenkontroll och utsläpp till mark, vatten eller luft samt hantering och användning av avfall och kemikalier och energi.

Miljöskyddsavdelningen arbetar med flera tillsynsområden inom den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken 2026–2029. Varje tillsynsområde har flera fokusområden och följande fokusområden har aktiviteter som förväntas utföras av tillsynsmyndigheten under perioden 2027–2029:

- Tillsynsområde miljöfarlig verksamhet
  - Användning av PFAS
  - Avloppsledningsnät och dagvattenanordningar
- Tillsynsområde avfall
  - Avfallshantering på bilskrotar
  - Upptäcka illegal avfallshantering
  - Bygg- och rivningsavfall
  - Masshantering i anläggningsändamål

- Tillsynsområde förorenade områden
  - Prioriterade förorenade områden
  - PFAS-förorenade brandövningsplatser
- Tillsynsområde kemikalietillsyn
  - Återförsäljare – kemiska produkter och varor
  - Återförsäljare – kosmetiska produkter
  - Användning av biocidprodukter

Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt innehåller sex åtgärder som behöver vidtas av kommuner. Inom miljöskyddstillsynen är framför allt åtgärd nummer två aktuell, den handlar om miljötillsyn och prövning. Andra åtgärder som avdelningen är berörd av, men inte sammankallande för, är framtagande av VA-plan.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området

Giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, skyddande ozonskikt, ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet och god bebyggd miljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom miljöskydd ingår tre A-verksamheter, 33 B-verksamheter och cirka 220 C-verksamheter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högst prioritet och behov av regelbunden tillsyn och finansieras av årlig avgift.

Under perioden behöver särskilt fokus läggas på tillsyn gällande energianvändning för att leva upp till miljöbalkens regler och minska klimatpåverkan.

Den styrda tiden inbegriper även granskning av cirka 520 rapporter gällande f-gaser varje år, som finansieras med årlig avgift.

Behovet av återkommande tillsyn för den styrda tillsynen uppskattas till 2 900 timmar per år för ett genomsnittligt år under perioden 2027–2029.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tillsyn innefattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, utsläpp och remisser.

Inom den händelsestyrda tillsynen utgörs den största tidsposten av inkommande ärenden som rör remisser av olika slag till exempel bygglovsremisser, planremisser och tillståndsremisser samt handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden. Även handläggning av klagomål och kännedomärenden tar mycket tid i anspråk. Sammanlagt hanterar avdelningen cirka 1 060 ärenden inom händelsestyrd tillsyn varje år. Delar av tiden avgiftsfinansieras och delar finansieras av kommunbidrag. Nämnden har sett ett ökat behov av händelsestyrd tid för handläggning av ärenden inom avfallsområdet.

Under perioden 2027–2029 kommer avfallslagstiftningen formuleras om och kommunerna tillsynsroll kommer göras om. Länsstyrelsen kommer att ta över

tillsynsansvaret för hantering av kommunalt avfall, detta kommer påverka mängden inkomna ärenden men också minska behovet av kommunal tillsyn något.

Uppsala kommun står inför flera stora byggnationsprojekt där södra staden och spårvägen är några. Det innebär att antalet inkomna ärenden om hantering av massor att öka. Resursbehovet kommer således öka för ärenden kopplat till förorenade områden samt ärenden för att använda avfall i anläggningsändamål.

Flera vattenskyddsföreskrifter är under revidering, under revideringen finns det ett behov att medverka via remissyttranden. När vattenskyddsföreskrifterna är beslutade kan ett ökat behov att hantera inkomna ärenden kopplat till dessa uppkomma.

Därutöver utför nämnden även myndighetsservice i form av hantering av frågor som inte kopplar till ett specifikt ärende samt handläggning av åtalsanmälan, överklagan, viten och nämndarbete med en ungefärlig tidsåtgång på 1 800 timmar per år, vilket finansieras av kommunbidrag.

Under ett genomsnittligt år uppskattas en handläggningstid på sammanlagt cirka 7 200 timmar.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar tillsyn på U-verksamheter vilket sker både som regelbunden tillsyn (varje år till vart femte år) och i projektform.

De flesta verksamheterna inom den regelbundna behovsprioriterade tillsynen utgörs av jordbruk och fordonsservice. Nämnden har valt att finansiera tiden med antingen årlig avgift eller med timavgift. U-verksamheter med årlig avgift består av större anläggningar där tillsynsbehovet har bedömts som större. Här utgörs majoriteten av branscherna fordonsservice och jordbruk.

Tillsyn i projektform görs på resterande U-verksamheter och finansieras med timavgifter. Vid uppstart av projekt bedöms det ofta krävas en del kommunbidragstid, men tillsynen kan sedan finansieras med timavgifter.

Nämnden har under flera år behövt prioritera bort tillsyn på U-verksamheter vilket resulterat i att många av de verksamheter som borde ha fått besök de senaste åren har blivit utan. Detta gör att behovet att genomföra tillsyn på U-verksamheter är stort under 2027–2029. Utebliven tillsyn kan leda till sämre lagefterlevnad och större risk för utsläpp till mark och vatten.

Vid behov av prioritering inom U-verksamheterna prioriteras tillsyn på verksamheter inom branscherna fordonsservice och jordbruk högst på grund av deras direkta risk för påverkan på mark och vatten. Inom dessa branscher prioriteras större verksamheter samt verksamheter som ligger inom vattenskyddsområde.

Nämnden arbetar även strategiskt med egeninitierad tillsyn av förorenade områden för att nå det övergripande nationella målet att alla förorenade områden med mycket stor eller stor risk för människors hälsa eller miljön ska vara åtgärdade år 2050. Behovet är stort med ett årligt behov på drygt 900 timmar. Större delen finansieras med kommunbidrag, men i de fall en ansvarig finns att rikta tillsynen mot finansieras den med timavgift.

Avfallslagstiftningen har genomgått stora förändringar de senaste åren. För att nå ett cirkulärt samhälle med mindre föroreningar, nedskräpning och klimatutsläpp behöver nämnden arbeta med information, kartläggning och samarbete avseende avfallsflöden

samt effektiv tillsyn. Medan tillsynen i sig kan avgiftsfinansieras, så behövs tidsbegränsade skattemedel för att finansiera arbetet med att utveckla och effektivisera samarbeten med andra aktörer, kartlägga avfallsflöden och öka kunskapsnivån kring nya krav inom avfallsområdet. Inom avfallssektorn finns en utbredd problematik med fusk och kriminalitet. Även verksamheter som vill göra rätt dras in i svårigheter på grund av okunskap eller för att man utnyttjas av oseriösa aktörer. Det finns ett stort behov av att utveckla effektiva metoder för att snabbt skilja utmaningar uppkomna från systematiskt fusk från de som uppkommer på grund av okunskap.

Miljötillsyn lyfts ofta som ett verktyg som har potential att nyttjas i större utsträckning för att minska samhällets klimatutsläpp. Nämnden ser ett behov av att undersöka vilka tillsynsåtgärder, utifrån miljöbalkens tillämpningsområde, som är möjliga, lämpliga och framgångsrika. Framförallt eftersträvas åtgärder som ger effekt i form av minskad klimatbelastning, men även åtgärdernas kostnadseffektivitet är ett intressant mått att undersöka om så är möjligt. Att utveckla denna typ av tillsyn finansieras med skattemedel.

I genomsnitt uppskattas en handläggningstid på cirka 5 300 timmar per år för behovsprioriterad tillsyn.

Skattefinansierad tid

Här ingår skattefinansierad tid för delar av nämndens arbete med verksamhetsutveckling, digitalisering och kvalitetsarbete. Här finns också tid för fackligt arbete, internt miljöarbete, skyddsombud samt tid för krisberedskap. Här ingår även tid som nämnden lägger i olika former av kommunalt strategiskt arbete och samverkan externt och internt inom kommunen.

Miljöskyddsavdelningen har under flera år deltagit i olika nätverk för PFAS-frågor och det finns ett kraftigt ökande behov av nämndens kompetens och erfarenhet av arbete med PFAS-frågor. Miljöskyddsavdelningen behöver bistå med underlag till information och rådgivning både internt och externt. För att omhänderta utmaningen med PFAS på ett strukturerat sätt i kommunen finns också behov av att utveckla det kompetenscenter som skapades 2026. Dess uppdrag är att agera nav i PFAS-frågan i kommunen, bygga kunskap och bidra till datadrivet beslutsfattande inom området.

Kommunbidrag finansierar även deltagande i kommungemensamt vattenarbete som syftar till att möta de åtgärder kommunen har i Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027.

Behovet bedöms till cirka 2 000 timmar under perioden 2027 och cirka 1300 timmar per år 2028–2029. Det högre behovet 2027 beror till stor del på att nämnden då ser behov av en större satsning om cisterner inom vattenskyddsområde. Satsningen syftar både till att ge kommuninvånare information om förändrad lagstiftning och till förbättrad beredskap för skydd av grundvatten vid klimatförändringar.

Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

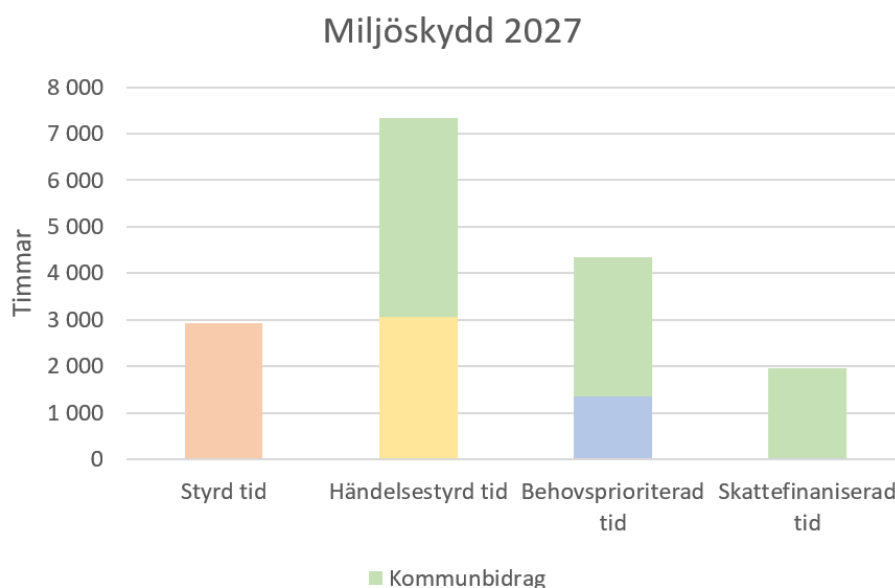
Det finns behov av 20,7 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2027 och 21,0 årsarbetare 2028 samt 22,2 årsarbetare 2029.

Den uppskattade tiden för handläggning inom miljöskydd ligger på cirka 16 600 timmar 2027, 16 800 timmar 2028 och 17 800 timmar 2029.

Nämnden räknar med att en heltidsanställd vid miljöskyddsavdelningen i genomsnitt kan utföra 800 timmar handläggningstid per år. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt tabell 2 nedan. Figur 2 visar fördelningen av avgiftsfinansierad tid och kommunbidragsfinansierad tid för respektive kategori år 2027, 2028 och 2029. Andelen skattefinansierad tid (kommunbidrag) är hög eftersom behovet av utveckling är stort inom flera områden: arbete med PFAS, förorenade områden, avfallstillsyn, tillsyn av klimatpåverkande utsläpp. Avdelningen besvarar också ett stort antal remisser varje år.

Tabell 2: Sammanställning av resursbehovet i timmar och antal årsarbetare för 2027–2029 för avdelningen Miljöskydd fördelat på olika tillsynskategorier.

Typ av tid	2027	2028	2029
Styrd tid	2 925	2 745	2 934
Händelsestyrd tid	7 344	7 118	7 220
Behovsprioriterad tid	4 339	5 518	6 252
Skattefinansierad tid	1 965	1 385	1 385
Total tid	16 573	16 766	17 781
Årsarbetare (ÅA)	20,7	21,0	22,2

Figur 2: Fördelning mellan avgiftsfinansierad tid och tid med kommunbidrag inom de olika tillsynskategorierna 2027 för avdelningen miljöskydd.

3.3 Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom strålskyddslagen och lag om tobak och liknande produkter.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka på grund av den fysiska inomhus- eller utomhusmiljön, bristfällig hygien eller smitta. Tillsynen är behovs- och riskbaserad och nämnden lägger ett stort fokus på verksamheter där känsliga grupper vistas som till exempel förskolor, skolor, fritidshem och vård- och omsorgsboenden. Faktorer som är relevanta för inomhusmiljöns påverkan på människors hälsa och som därmed kan omfattas av tillsynen är bland annat fukt och mikroorganismer, ventilation och luftkvalitet, termiskt klimat, buller, städning, radon och risk för objektburen smitta, exempelvis legionella. Nämnden prioriterar även verksamheter med ökad risk för smittspridning som till exempel hygieniska verksamheter som tatuering, piercing och fotvård där stickande eller skärande verktyg används med risk för blodsmitta, samt tillsyn på bassängbad och strandbad. En viktig del av tillsynen är att kontrollera att verksamheten har bra och fungerande egenkontrollrutiner för att förebygga risker för olägenhet för människors hälsa och skador på miljön.

Folkhälsomyndigheten har det övergripande ansvaret för tillsynsvägledning inom hälsoskyddet. Socialstyrelsen ger tillsynsvägledning om yrkesmässig hygienisk verksamhet. Andra tillsynsvägledande myndigheter inom hälsoskyddet är Naturvårdsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Läkemedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten (HaV) samt Kemikalieinspektionen. De allmänna råd och annan vägledning som myndigheterna ger ut används av nämnden som stöd för bedömningen av risken för olägenhet och behovet av skyddsåtgärder.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken för perioden 2026–2029 anger följande fokusområden för hälsoskyddstillsynen:

- Inomhusmiljö i bostäder
- Legionella i kyltorn
- Höga och låga temperaturer i lokaler för vård och omsorg
- Anmälningspliktiga hygieniska verksamheter

Samtliga av dessa fokusområden har prioriterats av nämnden i tidigare tillsynsplaner och nämnden ser ett fortsatt behov av tillsyn inom samtliga av dessa fokusområden under perioden 2027–2029.

Tillsynsobjekten inom hälsoskyddet delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter.

Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:

- Hygieniska behandlingar som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta på grund av användningen av skalpeller, akupunktur nålar, piercing-verktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg
- Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten eller som på annat sätt används av många människor

- Förskolor, öppna förskolor, grundskolor, fritidshem, öppen fritidsverksamhet och gymnasieskolor
- Kyltorn
- Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten (strålskyddslagen)

De anmälningspliktiga verksamheterna bedöms ha ett stort tillsynsbehov och omfattas av den styrda tillsynen. Tillsynen finansieras till stor del av årlig avgift.

Icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter är exempelvis bostäder, vård- och omsorgsboenden, daglig verksamhet, samlingslokaler, undervisningslokaler för vuxna, hygienisk behandling som inte använder stickande eller skärande verktyg, familjedaghem, hotell, gym- och idrottsanläggningar och strandbad. Verksamheter som inte är anmälningspliktiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn.

Krav på tillsyn av både anmälningspliktiga och vissa icke anmälningspliktiga verksamheter finns i 45 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Där står att kommunen ska ägna särskild uppmärksamhet åt följande byggnader, lokaler och anläggningar:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling och där verksamheten inte endast omfattas av lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar
- Lokaler för förvaring av djur

Nämnden bedriver regelbunden tillsyn av flertalet av ovan nämnda tillsynsobjekt. Tillsyn av samlingslokaler, undervisningslokaler för vuxna, icke-anmälningspliktiga hygieniska verksamheter, familjedaghem och lokaler för förvaring av djur har inte prioriterats i tidigare års tillsynsplaner och nämnden ser inte ett tillsynsbehov heller under de kommande tre åren.

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är evenemang med höga ljudnivåer till exempel nattklubbar, konserter och festivaler. Vid tillsynen kan både risken för hörselskador och risken för bullerstörningar till närboende på grund av hög musik beaktas. Risken för hörselskadligt buller och störningar beaktas vid nämndens yttranden på remisser om offentliga tillställningar och serveringstillstånd.

En stor del av hälsoskyddstillsynen utgörs av handläggning av inkommande klagomål varav flertalet gäller inomhusmiljön i bostäder.

Många känner inte till att man kan vända sig till miljö- och hälsoskyddsnämnden med klagomål på exempelvis brister i inomhusmiljön. För att öka kunskapen bland hyresgäster, kontrollera inomhusmiljön och för att följa upp hur fastighetsägarens egenkontroll fungerar i praktiken bedriver nämnden årligen ett uppsökande bostadstillsynsprojekt som omfattar hyreslägenheter i olika utvalda områden i Uppsala. Hittills har bostadsbolag med fler än 500 lägenheter omfattats av tillsynsprojektet.

Samhällsbyggnad

I hälsoskyddstillsynen ingår även tillsynsområdet trafikbuller och luft. Inom tillsynsområdet trafikbuller har nämnden tillsynsmöten med Stadsbyggnadsförvaltningen och Trafikverket för att följa upp deras egenkontroll och åtgärdsprogram. Nämnden deltar även i bullernätverket Stockholms stad och nätverket för nationell samordning av omgivningsbuller Naturvårdsverket.

Inom tillsynsområdet luft bedriver nämnden tillsyn av Stadsbyggnadsförvaltningens arbete med luft. Nämnden ansvarar för uppdatering av luftvårdsförbundets emissionsdatabas. Nämnden deltar i framtagandet av Luftkvalitetsfärdplaner för 2026–2028 och handlingsplan för bättre luftkvalitet. Föreläsning och handledning av studenter inom projektkurs Luftvård Uppsala universitet sker också inom området. Nämnden deltar i kommungemensamma nätverk inom luft, Östra Sverige luftvårdsförbunds nätverk och beredningsgrupp samt deltagande i Naturvårdsverkets nätverk inom MKN luft.

Både inom tillsynsområdet luft och trafikbuller inkommer ett antal klagomål per år.

Smittskydd

Nämnden har enligt miljöbalken tillsynsansvar över en verksamhets förebyggande arbete för att förhindra objektburen smitta. Med objektburen smitta avses smitta som sprids från ett objekt eller djur till människa. Objekt kan till exempel vara leksaker, sängkläder, dörrhandtag, skötbord, idrottsredskap eller sällskapsdjur. Det kan också avse anläggningar såsom bassängbad och kyltorn, eller installationer i fastigheter såsom ventilations- och vattensystem. Tillsynen inriktas exempelvis på frågor gällande städning, rengöring och hygien, luftkvalitet, rutiner för att förebygga tillväxt av legionellabakterier i vattensystem och förekomst av skadedjur.

Vid misstanke om att ett objekt bär på en allvarlig smittsam sjukdom som kan föras över till människor så har nämnden en skyldighet att omedelbart vidta åtgärder för att spåra smittan och undanröja risken för smittspridning. Det vanligaste smittspårningsärendet som nämnden regelbundet handlägger gäller legionellainfektion. Eftersom det kan vara en allvarlig sjukdom, särskilt för äldre och personer med nedsatt immunförsvar, läggs mycket fokus på förebyggande rutiner för att förhindra legionellatillväxt vid tillsyn exempelvis på vård- och omsorgsboenden.

Strålskyddslagen

Nämnden utövar även hälsoskyddstillsyn med stöd av strålskyddslagen. Strålsäkerhetsmyndigheten är tillsynsvägledande myndighet. Ett prioriterat tillsynsområde är att kontrollera att fastighetsägare till flerbostadshus genom mätningar har säkerställt att boende inte riskerar att utsättas för höga radonhalter eftersom långvarig exponering innebär en risk för lungcancer. Nämnden har även fokus på radonhalten i skolor, förskolor och fritidshem samt på vård- och omsorgsboenden.

Nämnden har även tillsyn på verksamheter som upplåter kosmetiska solarier till allmänheten. Tillsynen syftar till att minska risken för skador på hud och ögon både på kort och lång sikt. UV-strålning från solarier innebär en risk för hudcancer som är en av de vanligaste cancertyperna i Sverige. Viktiga kontrollområden är att åldersgränsen på 18 år följs, att inte för starka solarier används och att rekommenderade soltider följs.

Nämnden utför även bakgrundsstrålningsmätningar (gammastrålning) var sjunde månad på fyra platser i kommunen. Resultatet redovisas till länsstyrelsen.

Minska barns exponering för UV-strålning

Barn är extra känsliga för UV-strålning och därför är det viktigt att det finns tillräcklig tillgång till skugga sommartid på förskole- och skolgårdar och att verksamheterna har bra rutiner för att minska exponeringen. Vid miljöbalkstillsynen på förskolorna under perioden 2025–2027 är detta ett av fokusområdena.

Lag om tobak och liknande produkter, rökfria miljöer

För att skydda människor från passiv rökning finns det miljöer där det enligt lag om tobak och liknande produkter är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka genom att rökning blir mindre synlig i samhället. Rökfria miljöer underlättar även för de som vill sluta röka.

Lagen förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus, bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus samt inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar all form av rökning, även exempelvis elektroniska cigaretter.

Nämndens tillståndsenhet ansvarar för tillsyn av rökförbudet på restauranger och uteserveringar medan hälsoskyddsavdelningen ansvarar för tillsyn på övriga rökfria miljöer. Tillsynen av rökfria miljöer kan utföras i samband med den ordinarie miljöbalkstillsynen, genom särskilda tillsynsprojekt och vid klagomål.

Tillsyn av efterlevnaden av rökförbudet på högstadie- och gymnasieskolor har de senaste åren varit prioriterad eftersom rökning både i lokalerna och på skolgårdarna fortfarande kan förekomma trots att förbud funnits sedan 1994. Förekomsten av rökning på skolorna har dock minskat betydligt och därmed även tillsynsbehovet. Användningen av vitt snus har istället ökat mycket bland eleverna, men snuset omfattas inte av lagkraven på rökfria miljöer.

Tillsyn av andra rökfria miljöer sker även vid ordinarie miljöbalkstillsyn på vård- och omsorgsboenden, fritidsklubbar, idrottshallar, inhägnade idrottsplatser och tillfälliga boenden.

Det finns ett fortsatt tillsynsbehov av rökförbudet på resecentrum och vid närliggande busshållplatser där rökning fortfarande är vanligt förekommande. Exempelvis kan bättre information och skyltning om rökförbudet behövas.

Tillsynen av rökfria miljöer finansieras genom kommunbidrag, eftersom det inte är tillåtet att ta ut avgifter för tillsynen.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området:

Giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, säker strålmiljö, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, god bebyggd miljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, fritidsklubbar, bassängbad, kyltorn, solarium och hygieniska verksamheter som innebär risk för spridning av sjukdom genom blodsmitta eller annan smitta.

I kommunen finns i nuläget cirka 560 anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högst prioritet och får tillsyn regelbundet med ett tillsynsintervall på upp till två gånger på en treårsperiod.

För att förebygga risken för spridning av legionella i samhället är kyltorn sedan 2024 anmälningspliktiga. Enligt den nationella tillsynsstrategin ska kommunerna ha utfört tillsyn av kyltorn senast 2027. Folkhälsomyndigheten kommer anordna en nationell tillsynskampanj om legionella i kyltorn under 2027. I dagsläget har fyra kyltorn anmälts till nämnden. Det är dock sannolikt att det finns fler anmälningspliktiga kyltorn i kommunen.

Tillsyn av anmälningspliktiga hygieniska verksamheter är också ett utpekat fokusområde i den nationella tillsynsstrategin, vilket kommer att beaktas i den ordinarie tillsynen.

Behovet av den styrda tillsynen uppskattas till 2 044 timmar per år för ett genomsnittligt år under perioden 2027–2029.

Händelsestyrd tid

En stor del av den händelsestyrda tiden består av handläggning av inkommande klagomålsärenden. Antalet klagomål under perioden förväntas öka. Cirka 30 procent av klagomålen bedöms vara befogade och är därmed debiterbara och cirka 70 procent är obefogade och finansieras genom kommunbidrag.

Händelsestyrd tid omfattar även handläggning av anmälan av nya verksamheter, anmälan om hemkompost, ansökan om avfallsdispenser eller hållande av djur inom område med detaljplan utifrån lokala avfalls- och hälsoskyddsföreskrifter samt smittspårning av objektburen smitta. Även tid för besvarande av remisser om exempelvis detaljplaner, bygglov, serveringstillstånd och offentlig tillställning omfattas.

Från och med 2026 ansvarar hälsoskyddsavdelningen för samordning inom miljöförvaltningen och upprättande av yttranden gällande detaljplaneremisser, vilket ökar resursbehovet för 2027–2029. Antalet remisser har ökat på grund av fler remisser från polismyndigheten om offentlig tillställning.

Antalet ärenden om anmälan om ny skola eller förskola har under 2026 minskat och den trenden kommer sannolikt hålla i sig kommande år på grund av minskat barn-/elevunderlag. Antalet anmälningar om driftstörningar från skolor och förskolor, främst gällande konstaterade fuktskador, har och kommer sannolikt istället att öka under perioden. Orsaken bedöms vara en ökad kunskap hos verksamheterna om kravet på anmälan om driftstörning, eftersom det är ett fokusområde vid skoltillsynen 2025–2027.

Under ett genomsnittligt år förväntas totalt cirka 860 händelsestyrda ärenden komma in, varav cirka 330 klagomålsärenden, 250 anmälnings- och ansökningsärenden samt 150 remisser.

Senast den 1 januari 2027 ska samtliga kommuner ha infört fastighetsnära insamling av förpackningsavfall (FNI) från hushåll och samlokaliserade verksamheter. Insamlingen ska vara utbyggd i hela kommunen. Det kan medföra klagomål från invånarna samt att nämnden kan behöva anvisa upphämningsplats för avfall från både enbostads- och flerbostadshus.

I den händelsestyrda tiden ingår även extra tillsyn som behövs utöver den normala planerade förebyggande tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen (uppföljande tillsyn). Nedlagd handläggningstid för uppföljande tillsyn timdebiteras. För mer rättssäker handläggning och för att minska risken för långdragna ärenden behöver uppföljningen i större omfattning ske genom beslut om förelägganden eller förbud.

Fukt- och mikrobiella skador är vanligt förekommande i skol- och förskolebyggnader och mer tillsynstid kommer sannolikt att behövas under perioden för uppföljning av dessa typer av ärenden som ofta kan vara tidskrävande.

Mer uppföljande tillsyn kommer sannolikt även behövas under perioden för att följa upp främst höga, men även låga, temperaturer i lokaler för vård och omsorg. Sedan 2024 finns ny vägledning om temperaturer inomhus från Folkhälsomyndigheten som har större fokus på höga temperaturer än tidigare och som även kan tillämpas vid värmeböljor. I och med att många vård- och omsorgsboenden idag har bristfällig solavskärmning och saknar tillgång till komfortkyla behöver skyddsåtgärder vidtas för att riktvärdena för värme ska klaras. Enligt den nationella strategin ska kommunerna under 2027–2028 bedriva tillsyn på lokaler för vård- och omsorg där riskgrupper finns.

För perioden 2027–2029 bedöms behovet av uppföljande tillsyn vara cirka 900 timmar per år.

Därutöver utför nämnden myndighetsservice, vilket finansieras med kommunbidrag. Den ungefärliga tidsåtgången uppskattas till 1 550 timmar per år. Exempel på myndighetsservice är kontakter med allmänheten och verksamheter som inte rör enskilda ärenden, nämndarbete, handläggning av överklagan och ansökan om utdömande av viten.

För den totala händelsestyrda tiden uppskattas under perioden en handläggningstid på cirka 5 200 timmar per år. Delar av tiden avgiftsfinansieras och delar finansieras av kommunbidrag.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen av verksamheter som inte är anmälningspliktiga. Dessa objekt kallas UH-objekt. Den behovsprioriterade tiden kan också innefatta nationella och länsvisa tillsynsprojekt samt inventeringar.

UH-verksamheterna prioriteras efter tillsynsbehovet som har tagits fram genom riskbedömning av de olika typerna av branscher samt omfattning och allvarlighet av tidigare noterade brister i branscherna.

UH-verksamheter med högt tillsynsbehov

I kommunen finns cirka 500 UH-verksamheter som bedöms ha högt tillsynsbehov och som besöks 1–2 gånger under en 3-årsperiod. Detta omfattar vård- och omsorgsboenden, gym och idrottsanläggningar, strandbad, fastighetsägare till flerbostadshus med minst 500 lägenheter, tillfälliga boenden och samlingslokaler för familjedaghem. Under perioden kommer antalet LSS-boenden (gruppboendestäder) att öka eftersom behovet är stort. Det råder dock en eftersläpning i byggandet. Under 2027–2029 planerar kommunen att bygga cirka 15 nya boenden.

Från och med 2027 kommer även daglig verksamhet och ungdomsfritids (korttidstillsyn för ungdomar mellan 13–21 år som har en funktionsnedsättning) räknas till denna grupp, vilket medför ett ökat tillsynsbehov.

För ett genomsnittligt år under perioden 2027–2029 uppskattas tillsynsbehovet till cirka 1 500 timmar per år.

UH-verksamheter med normalt tillsynsbehov

Det finns 50 registrerade UH-verksamheter med normalt tillsynsbehov med ett tillsynsintervall på vart femte år. Dagverksamheter, träffpunkter och servicebaser omfattas. För ett genomsnittligt år under perioden 2027–2029 uppskattas tillsynsbehovet till cirka 60 timmar per år.

UH-verksamheter med lågt tillsynsbehov

Uppskattat finns cirka 1 040 UH-verksamheter med lågt tillsynsbehov där tillsynen sker projektinriktat. Bostäder med högst 500 lägenheter (uppskattat antal cirka 1 000 stycken) samlingslokaler och undervisningslokaler för vuxna (17 stycken) och familjedaghem (23 stycken) ingår i denna grupp. Inget tillsynsbehov bedöms föreligga för dessa verksamheter under perioden 2027–2029 utöver den radontillsyn som bedrivs på flerfamiljshus.

Då verksamheterna inte är anmälningspliktiga och ingen inventering gjorts de senaste åren kan antalet verksamheter inom kategorin sannolikt vara betydligt högre.

UH-verksamheter med sporadiskt tillsynsbehov

För resterande UH-verksamheter bedöms tillsynsbehovet vara sporadiskt. Förslagsvis genomförs tillsynen i projektform. UH-verksamheter med sporadiskt tillsynsbehov omfattar bland annat icke-anmälningspliktiga hygieniska verksamheter som till exempel massage- och frisersalonger och lokaler för förvaring av djur. Inget tillsynsbehov bedöms föreligga under perioden 2027–2029.

Övrig behovsprioriterad tid

Övrig behovsprioriterad tid omfattar bland annat radontillsyn av både bostäder samt skolor, förskolor och fritidshem (se information nedan), uppsökande bostadstillsyn (300 h), myndighetssamarbete mot illegal verksamhet (150 h), arbete med miljöövervakning som mätning av föroreningshalter (125 h) och bakgrundsstrålning (25 h), tillsyn av höga ljudnivåer från musik exempelvis på nationer och vid evenemang som Valborg och Kulturnatten (48 h), tillsyn av rökfria miljöer (45 h) samt inventering och registrering av verksamheter (90 h 2027 och 30 h 2028-2029). Tid inom satsningen "Förstärkt skydd av hälsa och miljö med information, rådgivning och tillsyn 2026–2028" gällande avfall (80 h) och dricksvatten (40 h) omfattas också.

Nämnden har under 2024 och 2025 utfört inventeringar av förekomsten av anmälningspliktiga kyltorn i kommunen, men inga fler har upptäckts än de fyra som hittills är anmälda. Det är dock sannolikt att det kan finnas fler. Därför behöver tid (40 h) avsättas under 2027 för information om anmälningsplikten till fastighetsägare, fortsatt inventering och för handläggning av fler anmälningsärenden.

Tid (40 h) för information och inventering behöver även avsättas för 2027 för andra anmälningspliktiga verksamheter som exempelvis nagelsalonger och kosmetiska tatueringar där kunskapen om anmälningsplikten ofta förefaller vara låg. Fortsatt behov av inventering av hälsoskyddsobjekt bedöms även föreligga under 2028–2029 (30 h per år).

Radontillsyn

Nämnden har intensifierat tillsynen av radonmätningar i flerbostadshus de senaste åren. Av de cirka 1 150 fastigheterna med flerbostadshus bedöms cirka 930 vara klara (80 %). Detta innebär att fastighetsägaren har rapporterat in de efterfrågade radonmätningarna och fastighetsinformationen, samt att radongashalten i bostäderna ligger under referensnivån. För att slutföra granskningen av hela fastighetsbeståndet kommer det att krävas ytterligare tid under de kommande åren, dock förväntas tidsbehovet minska jämfört med tidigare. År 2027 och 2028 förväntas tidsåtgången per år minska med 60 procent jämfört med år 2026. Det bedöms fortfarande vara nödvändigt med viss andel kommunbidrag under hela treårsperioden för de delar av kontakterna med fastighetsägare som inte går att avgiftsfinansiera.

Även framöver kommer det att finnas ett kontinuerligt behov av tillsyn och rådgivning.

Nya bostäder byggs och i befintliga byggnader rekommenderar

Strålsäkerhetsmyndigheten att nya mätningar görs med ett 10-årsintervall eller efter större ombyggnationer som kan påverka radonhalten i inomhusluften.

Tabell 3: Fördelning av tid (timmar) för radontillsyn av flerbostadshus.

	2027	2028	2029
Tid med kommunbidrag	18	11	8
Avgiftsfinansierad tid	214	129	92
Total tid	232	140	100

Radontillsyn på skolor och förskolor kommer att bedrivas kontinuerligt under treårsperioden 2027–2029 med en uppskattad tid på 30 timmar per år. Tillsynen har bedrivits under några år och cirka 73 procent av verksamheterna är färdiggranskade. Under treårsperioden planerar nämnden att granska radonuppgifter för resterande anläggningar samt nya lokaler som tas i bruk.

Skattefinansierad tid

Här ingår skattefinansierad tid för delar av nämndens arbete med verksamhetsutveckling, digitalisering och kvalitetsarbete. Här finns också tid för fackligt arbete, internt miljöarbete, skyddsombud samt tid för krisberedskap.

Här ingår även tid som nämnden lägger i olika former av kommunalt strategiskt arbete och samverkan externt och internt inom kommunen (90 h per år).

Behovet bedöms till 740 timmar per år under perioden 2027–2029.

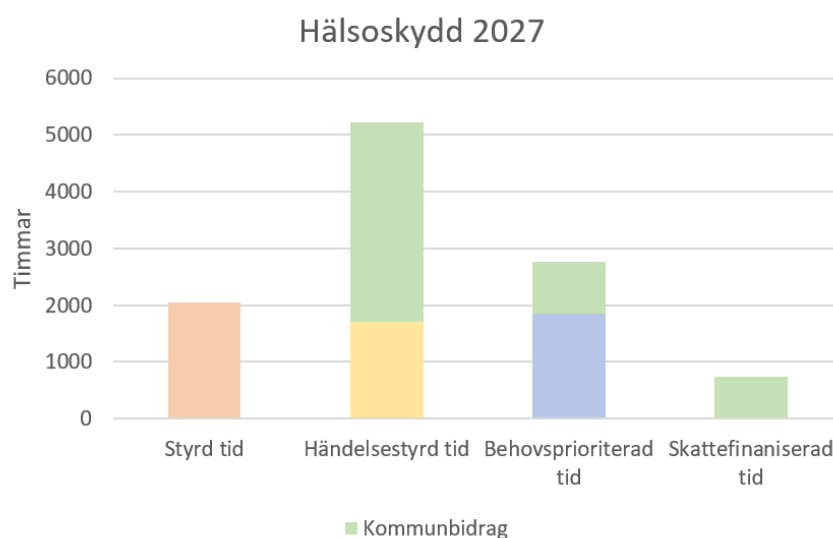
Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Årets utredning visar på ett behov av 12,7 årsarbetare (ÅA) för år 2027 och 12,5 årsarbetare 2028 och 12,5 årsarbetare 2029 för att uppfylla tillsynsbehovet inom hälsoskyddet.

Den uppskattade tiden för handläggning inom området ligger på cirka 10 800 timmar år 2027, cirka 10 600 timmar år 2027 och cirka 10 600 timmar år 2029. Nämnden räknar med att en heltidsanställd i genomsnitt kan utföra 850 timmar handläggningstid per år. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt tabell 4 nedan. Figur 3 visar fördelningen av avgiftsfinansierad tid och kommunbidragsfinansierad tid för respektive kategori år 2027.

Tabell 4: Sammanställning av resursbehovet i timmar och antal årsarbetare för 2027–2029 för avdelningen hälsoskydd.

Typ av tid	2027	2028	2029
Styrd tid	2 044	2 044	2 044
Händelsestyrd tid	5 220	5 220	5 220
Behovsprioriterad tid	2 763	2 630	2 630
Skattefinansierad tid	740	740	740
Total tid	10 767	10 634	10 589
Årsarbetare (ÅA)	12,7	12,5	12,5

Figur 3: Fördelning mellan avgiftsfinansierad tid och tid med kommunbidrag inom de olika tillsynskategorierna 2027 för avdelningen hälsoskydd.

3.4 VA och områdesskydd

Beskrivning av området

Avdelningen för enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd (VA och områdesskydd) har tillsyn på miljöfarliga verksamheter i form små avloppsanläggningar (dimensionerade för upp till 200 personer). VA och områdesskydd omfattar också tillsyn av strandskydd, kommunala naturreservat och enskilt vatten (små dricksvattenanläggningar för privat bruk).

I den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken för perioden 2026–2029 är strandskyddstillsyn ett fokusområde inom tillsynsområdet Naturskydd.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten Norra Östersjöns vattendistrikt 2022–2027 innehåller sex åtgärder som behöver vidtas av kommuner. Fem av dem berör små avlopp och enskilt vatten.

Små avlopp

Det finns cirka 12 000 små avlopp i Uppsala kommun och minst 90 procent av dessa har vattentoalett (WC). Avloppsanläggningar dimensionerade för upp till 200 personer ingår denna kategori. Små avlopp är en miljöfarlig verksamhet och bedömningar görs utifrån miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kapitlet och 9 kapitlet miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs det tillstånd för att inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till eller att ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning. Det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning.

Tillsynen av små avlopp syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning. Näringsbelastningen från små avlopp måste minska för att miljökvalitetsmål ska klaras och miljökvalitetsnormer ska uppnås. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) är tillsynsvägledande myndighet och ger vägledning om hur miljökvalitetsnormer fastställs och hur de ska beaktas vid tillsyn. HaV ger också råd hur tillsyn av små avlopp ska ske och i vilken takt.

Små avlopp är också en bidragande orsak till att vattentäcker kan förorenas. Det exakta antalet enskilda vattentäcker i kommunen är okänt men uppskattas vara liknande antalet för små avlopp. Antalet små avlopp och enskilda vattentäcker minskar inte i kommunen då utbyggnaden av det kommunala VA-nätet inte är mer omfattande än antalet nya hushåll på landsbygden.

Enskilt dricksvatten

Avdelningen ansvarar för tillsyn på små dricksvattenanläggningar för privat bruk utifrån hälsoskyddsbestämmelserna i 2 och 9 kapitlen miljöbalken. Den enskilda fastighetsägaren ansvarar för provtagning och att vattenkvaliteten uppfyller de krav som ställs i miljöbalken. Dricksvattenfrågan är också aktuell i tillståndsprövningen av små avlopp och när miljöförvaltningen är remissinstans i plan- och byggnadsnämndens lämplighetsprövning av nya byggnationer på landsbygden.

Det krävs i dagsläget ingen anmälan eller tillstånd för att inrätta en dricksvattentäkt för 1–2 hushåll. Avdelningen har identifierat ett behov av att utreda förutsättningar för att införa anmälnings- eller tillståndsplikt för att inrätta enskilda dricksvattenbrunnar i

vissa områden. Förhoppningen är att detta ska omhändertas i kommande revidering av Uppsala kommuns vattentjänstplan.

Avdelningen har också en rådgivande funktion och har påbörjat ett arbete med dricksvattenrådgivning. Syftet är bland annat att informera kommuninvånare med egen dricksvattenbrunn om vikten av att provta sitt vatten.

Områdesskydd

Skyddade områden återfinns i 7 kapitlet miljöbalken. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn inom områdesskydd består av tre delar: strandskyddade områden, kommunala naturreservat och naturminnen. I Uppsala finns ett kommunalt naturminne, tio kommunala naturreservat och cirka 1 400 fastigheter inom strandskyddat område.

Syftet med strandskyddstillsynen är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Tillsynen fokuserar på att säkerställa tillgången till attraktivt och tillgängligt vatten och strandområden med bra livsmiljöer för växter och djur i Uppsala kommun. Tillsynen har också en viktig funktion i att upprätthålla legaliteten av strandskyddet och öka kunskapen om vad som är tillåtet och inte inom strandskyddat område.

Avdelningens tillsyn av de kommunala naturreservaten sker för närvarande främst händelsestyrt genom inkommande klagomål eller i samband med ansökningar. Tillsynen sker också förebyggande i form av informationsinsatser och samverkan med andra förvaltningar och nämnder inom kommunen.

Vägledande miljökvalitetsmål för området:

Ingen övergödning, ett rikt växt- och djurliv, levande sjöar och vattendrag, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, grundvatten av god kvalitet.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom tillsynsområdena små avlopp, enskilt vatten eller områdesskydd.

Händelsestyrd tid

I arbetet med små avlopp ingår handläggning av ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp, slamtömningsdispenser och mindre anmälningsärenden. Med nuvarande tillsynstakt och uppskattat antal nya bostäder på landsbygden med små avlopp bedöms antalet ansökningar om tillstånd till enskilt avlopp till cirka 350–450 per år.

Områdesskydd innefattar handläggning av tillstånds- och dispensansökningar inom kommunala naturreservat samt dispensansökningar inom strandskydd. Det beräknade behovet är cirka 180 timmar per år för handläggning av strandskyddsdispenser. Antalet kommunala naturreservat har de senaste åren ökat i Uppsala kommun och nämnden bedömer att ett marginellt ökat behov under senare delen av treårsperioden, i snitt beräknas ett behov på 55 timmar per år för handläggning av reservatsansökningar under åren 2027–2029.

Inom den händelsestyrda tiden återfinns även arbetet med remisser och remissyttranden framför allt från plan- och byggnadsnämnden till exempel förhandsbesked, bygglov och detaljplaner. Det finns också ett behov av tid för att svara på externa remisser från andra myndigheter.

Klagomål på små avlopp, enskilt vatten och områdesskydd, både befogade och obefogade, ingår också i den händelsestyrda tiden. Antalet klagomål är ofta färre än 30 per år.

Vid tillsyn av små avlopp och områdesskydd är ärendeparten vanligtvis en privatperson. Inte sällan är det första gången som personen är i kontakt med miljöförvaltningen i rollen som tillsynsmyndighet, vilket leder till ett stort behov av tid för myndighetsservice. I myndighetsservice ingår tid för att svara på frågor, nämndarbete, överklagan, åtal samt ansökan om utdömanden av viten och sanktionsavgifter. Avdelningens behov för myndighetsservice uppskattas till cirka 1 740 timmar per år. Under 2027–2029 uppskattas det totala behovet för händelsestyrd tid till totalt cirka 6 200 timmar per år.

Behovsprioriterad tid

Tillsynen inom avdelningen VA och områdesskydd är helt behovsstyrd. Nämnden har tilldelats permanenta riktade medel i Mål och budget dels för tillsyn av avlopp "Satsning mot övergödning" (1,5 miljoner kronor per år), dels för tillsyn av strandskydd "Tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd" (700 000 kronor per år). Dessa kommunbidrag går bland annat till förarbete, påminnelser och rådgivning.

Nämnden har även tilldelats riktade medel för dricksvattenrådgivning från 2026 med 600 000 kronor per år, "Förstärkt skydd av hälsa och miljö med information, rådgivning och tillsyn 2026–2028".

Under treårsperioden uppskattas det genomsnittliga behovet för behovsprioriterad tid till cirka 4 100 timmar per år.

Små avlopp

I den behovsprioriterade tiden för små avlopp ingår för år 2027 tillsyn på 400–500 fastigheter med markbaserade avloppsanläggningar med WC och tillstånd före miljöbalken. Denna tillsyn har pågått sedan 2020 och 2027 är sista året som den genomförs i sin nuvarande form. Från 2028 och framåt kommer det att finnas arbete kvar, främst i form av uppföljande tillsyn. Från 2028 kommer tillsyn påbörjas på små avlopp som har tillstånd från miljöbalken och enligt HaV:s riskklassningsmetod.

Enligt HaV:s tillsynsvägledning bör tillsyn av små avlopp vara riskbaserad och bedrivas enligt en metod där varje anläggning riskklassas utifrån fyra klasser och tilldelas ett tillsynsintervall utifrån sin riskklass. Arbetet kommer fortsatt bedrivas områdesvis men med skillnaden att anläggningarna riskklassas och får ett nytt tillsynsår beroende på vilken riskklass de tillhör. Arbetet påbörjas i de områden där utsläpp av avlopp har störst påverkan och där tillsynen bedöms göra störst nytta men även ålder spelar in där de allra äldsta avloppen som aldrig fått tillsyn prioriteras. Tillsynen kommer att bedrivas på de avlopp som aldrig fått tillsyn samt återkommande tillsyn på de anläggningarna med högst riskklass.

Efter tillsyn av befintliga avloppsanläggningar och vid tillståndsgivning till nya avlopp kommer anläggningarna att tilldelas ett nästa tillsynsår. Det innebär att tillsynen

bedrivs både på äldre anläggningar och anläggningarna med högst risk parallellt men också områdesvis.

Det är i nuläget svårt att bedöma hur många avloppsanläggningar som kan komma att omfattas av tillsyn per år samt den beräknade tidsåtgången. Detta beror främst på att nulägets status hos anläggningarna är okänd. Det kan antas att en betydande andel av anläggningarna kommer att uppvisa brister som kräver åtgärder. Omfattningen och tidsåtgången för dessa åtgärder är dock i dagsläget osäker. Behovet av tillsyn kan därför behöva justeras längre fram. Under 2028 kommer arbetet påbörjas i mindre skala och succesivt öka tills nämnden nått en nivå som är hållbar över tid. Antal fastigheter uppskattas att bli maximalt cirka 400–500 per år, där tillsyn i fält görs på maximalt 400 anläggningar. Under åren 2027–2029 behöver avdelningen därför avsätta tid för planering av den kommande riskbaserade tillsynen som planeras att startas upp 2028.

Utöver markbaserade avlopp med WC för upp till 25 personer ser avdelningen även ett fortsatt behov av tillsyn av avloppsanläggningar med minireningsverk för upp till 25 personer. Många fastighetsägare väljer att anlägga minireningsverk vid nyanläggning, det leder till att antalet minireningsverk fortsättningsvis ökar. Även minireningsverken riskklassas och få olika tillsynintervall beroende på vilken riskklass de tillhör.

I Uppsala kommun finns det cirka 50 större markbaserade anläggningar för 26–200 personer. Under 2024 påbörjade nämnden arbetet med den här tillsynen och ser ett behov av att fortsätta med den tills alla anläggningar har fått ett tillsynsbesök och riskklassas under perioden 2027–2029. I tillsynen ingår också registervård och granskning av uppgifter. Därefter kommer även dessa anläggningar att tilldelas ett tillsynsintervall baserat på riskklassningen.

Även tillsyn på reningsverk belastade av 26–200 personer ingår i den behovs-prioriterade tiden. Det finns idag 29 sådana reningsverk i Uppsala kommun. Tillsynen finansieras genom årlig avgift. Uppskattningsvis tillkommer ett nytt verk per år. Dessutom finns ett tiotal reningsverk dimensionerade för 26–200 personekvivalenter men som belastas av färre än 26 och därför inte har årlig avgift. Även dessa har ett behov av tillsyn under 2027–2029 och därefter riskklassas.

Arbetet med tillsyn av både markbaserade anläggningar och minireningsverk omfattar uppföljning av de anläggningar som har fått förbud eller föreläggande på grund av brister. Under 2027 och framåt finns ett fortsatt behov av uppföljande tillsyn av förbud som inte följts. Behovet av denna tillsyn bedöms successivt att minska men ersättas av uppföljande tillsyn i form av fler förelägganden och uppföljning av förelägganden. Detta beror på att avlopp som har tillstånd enligt miljöbalken är svårare att förbjuda trots brister. Det finns större möjlighet för verksamhetsutövarna att renovera och åtgärda sin anläggning inom befintligt tillstånd vilket också på sikt innebär en minskning av antalet inkommande avloppsansökningar.

2026 startade nämnden tillsyn på pumpstationer och ledningsnät utanför kommunalt verksamhetsområde. Det är pumpstationer och ledningsnät som ägs och drivs av samfälligheter eller andra privata aktörer med anslutning till det kommunala spillvattennätet i så kallade försörjningsområden. I Uppsala kommun finns cirka 40 försörjningsområden. Även tillsyn på enskilda avloppsanläggningar inom kommunalt verksamhetsområde för spillvatten (avloppsvatten) påbörjades 2026. Avdelningen ser ett fortsatt behov av båda dessa tillsynsområden som också innefattar registervård.

Enskilt vatten

Avdelningen har behov av förebyggande tillsyn framför allt genom information om små dricksvattenanläggningar och vikten av provtagning. 2024 införde Livsmedelsverket nya riktvärden för arsenik, bly och kadmium. Dessutom infördes riktvärden för PFAS i enskilda brunnar. Som nämnts ovan har avdelningen fått riktade medel 2026–2028 för det här arbetet.

Områdesskydd

Avdelningens arbete med strandskyddstillsyn sker planerat och områdesvis med fokus på attraktivt och tillgängligt vatten i kommunen. Inför varje nytt tillsynsområde görs en planering av genomförande och metod. Det kan exempelvis på vissa platser vara lämpligare att genomföra tillsyn i fält från vattnet med hjälp av båt. Tillsynen finansieras delvis av avgifter. Fastigheter med avvikelser vid tillsyn, till exempel bryggor utan dispens, betalar kostnaden för tillsynen. De avgifterna kan inte finansiera tiden för förarbete och granskning av fastigheter utan avvikelser. En stor del av tiden för tillsynen läggs på förarbete. Totalt bedöms behovet vara cirka 575 timmar per år.

Hittills har tillsyn i de kommunala naturreservaten bedrivits främst händelsestyrt i samband med klagomål eller ansökningar men också genom förebyggande tillsyn i form av informationsinsatser och samråd med naturreservatsförvaltarna på stadsbyggnadsförvaltningen. Under 2026 genomförs arbetet med att ta fram en plan för hur planerad tillsyn inom naturreservaten kan bedrivas och finansieras från 2027 och framåt. Nämnden ser exempelvis ett behov av att följa upp hur reservatens skötselplaner följs. Det finns också ett fortsatt behov av dialog och samråd med kring reservatsfrågor men både plan- och byggnadsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden, kopplat till bildandet av nya reservat och revidering av skötselplaner. Totalt uppskattar avdelningen behovet till cirka 70 timmar per år under treårsperioden.

Tillsyn med sporadiskt behov 2027–2029

Det finns områden inom små avlopp där avdelningen bedömer att det finns ett lägre behov av tillsyn under de kommande tre åren. Hit hör avloppsanläggningar som bara belastas av bad, disk och tvättvatten (bdt), torrtoaletter och eget omhändertagande av latrin. Bdt-anläggningar och torrtoaletter har en liten påverkan på miljö och hälsa jämfört med anläggningar som belastas med toalettavloppsvatten. I Uppsala kommun finns också cirka 1 000 små avloppsanläggningar med slutna tankar. En tät slutna tank med överflyllnadslarm som töms vid behov släpper inte ut några näringsämnen eller smittämnen och har också liten påverkan.

Torrtoaletter, bdt-anläggningar och slutna tankar hamnar alla inom kategorin av avlopp med lägst poäng enligt riskklassningsmodellen. Det kan dock förekomma fusk tömning och avsaknad av överflyllnadslarm vilket innebär läckage av orenat avloppsvatten från slutna tankar. Det finns även risk att torrtoalett ersatts av WC och att WC anslutits till bdt-anläggningar. Tillsyn av anläggningar med låg risk kan genomföras i projektform, exempelvis genom skrivbordstillsyn av 100 tankar eller Bdt-anläggningar per år och innefattar i så fall även en del registervård för riskklassningen.

Skattefinansierad tid

Här ingår skattefinansierad tid för delar av nämndens arbete med verksamhetsutveckling, digitalisering och kvalitetsarbete. Här finns också tid för fackligt arbete, internt miljöarbete, skyddsombud samt tid för krisberedskap.

Här ingår även tid som nämnden lägger i olika former av kommunalt strategiskt arbete och samverkan externt och internt inom kommunen. Nämnden samverkar och samordnar åtgärder för små avlopp kopplat till kommunens VA-plan och vattentjänstplan, vilka bland annat syftar till att möta lagkravet i 6 § och 6a § i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster att möta de åtgärder kommunen har i Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027.

Behovet bedöms som 1 270 timmar per år 2027–2029.

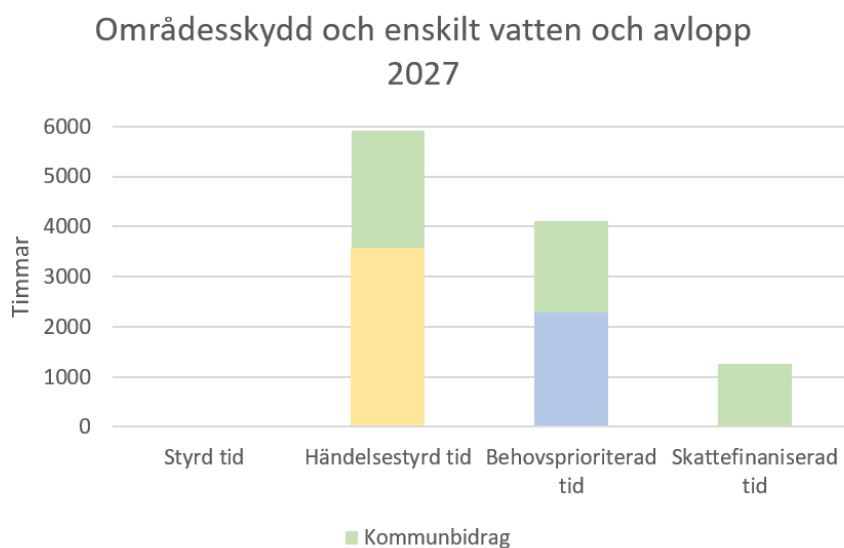
Sammanställning av resursbehov – VA och områdesskydd

Behovsutredningen visar på ett behov av 13,1 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla behovet inom VA och områdesskydd 2027. Motsvarande siffra för 2028 är 13,6 ÅA och för 2029 är 13,9 ÅA. Som det redan tagits upp är det svårt att uppskatta behovet från och med 2028 i och med den nya tillsynsmetoden av markbaserade anläggningar utifrån riskklassning.

Den uppskattade tiden för handläggning inom området ligger på cirka 11 300 timmar 2027 och 11 700 timmar 2028. För 2029 uppskattas behovet till cirka 11 900 timmar. Avdelningen räknar med att en heltidsanställd i genomsnitt kan utföra 860 timmar handläggningstid per år. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt tabell 5 nedan. Figur 4 visar fördelningen av avgiftsfinansierad tid och kommunbidragsfinansierad tid för respektive kategori år 2027.

Tabell 5: Sammanställning av resursbehovet i timmar och antal årsarbetare för 2027–2029 för avdelningen enskilt vatten och avlopp och områdesskydd (OVA).

Typ av tid	2027	2028	2029
Styrd tid	0	0	0
Händelsestyrd tid	5 910	5 950	5 600
Behovsprioriterad tid	4 108	4 495	5 068
Skattefinansierad tid	1 270	1 270	1 270
Total tid	11 288	11 715	11 938
Årsarbetare (ÅA)	13,1	13,6	13,9

Figur 4: Fördelning mellan avgiftsfinansierad tid och tid med kommunbidrag inom de olika tillsynskategorierna 2027 för avdelningen för enskilt vatten och avlopp och områdesskydd.

4. Resursbehov sammanställning

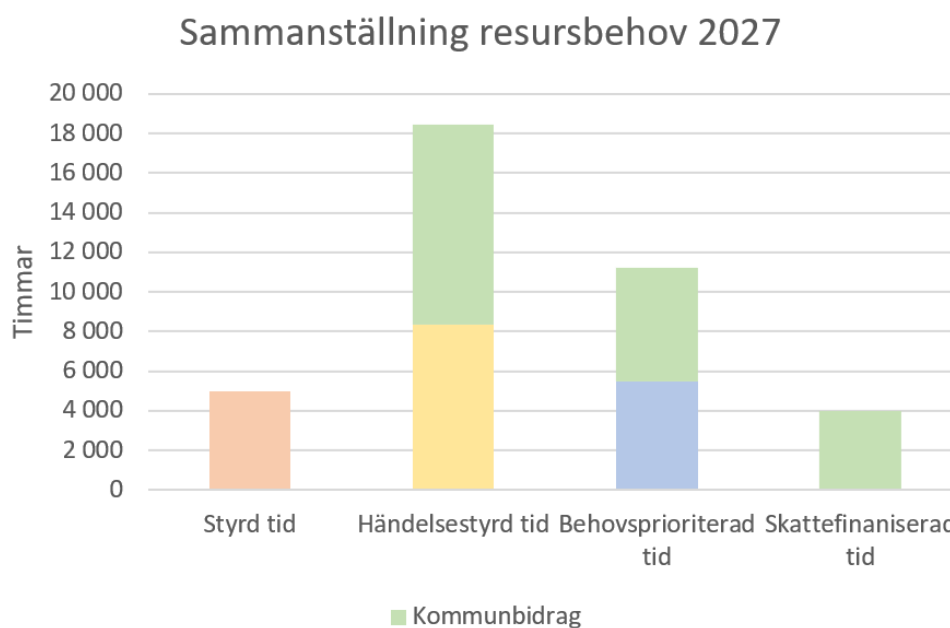
För avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd och enskilt vatten och avlopp och områdesskydd visar utredningen på ett samlat behov av cirka 38 630 timmar för 2027. Det motsvarar 46,5 årsarbetare. För 2028 är behovet cirka 39 110 timmar vilket motsvarar 47,1 årsarbetare. För 2029 är behovet cirka 40 310 timmar vilket motsvarar 48,6 årsarbetare. Timmarna är uppdelade mellan tidskategorierna enligt tabell 6 nedan.

Tabell 6: Sammanställning av resursbehovet i timmar och antal årsarbetare för 2027–2029 för avdelningarna miljöskydd, hälsoskydd och enskilt vatten och avlopp och områdesskydd.

Typ av tid	2027	2028	2029
Styrd tid	4 970	4 790	4 980
Händelsestyrd tid	18 470	18 290	18 030
Behovsprioriterad tid	11 210	12 640	13 910
Skattefinansierad tid	3 980	3 390	3 390
Total tid	38 630	39 110	40 310
Årsarbetare (ÅA)	46,5	47,1	48,6

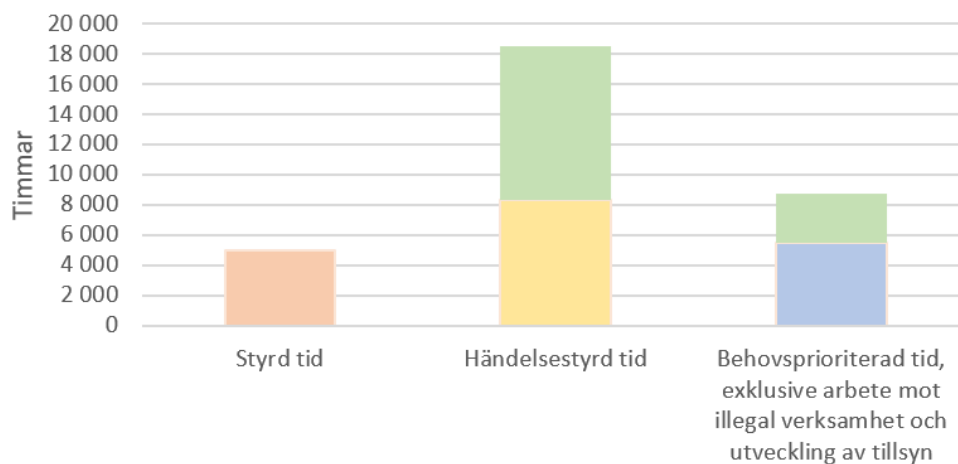
Figur 5 visar fördelningen av avgiftsfinansierad tid och kommunbidragsfinansierad tid för respektive tidskategori år 2027. I samtliga kategorier, förutom styrd tid finns ett beräknat behov av kommunbidrag. Avgiftsfinansieringsgraden inom det bedömda resursbehovet är 50 procent.

Figur 6 visar istället fördelningen av behovet av avgiftsfinansierad tid och kommunbidragsfinansierad tid för tillsynsverksamhet när kommunala uppdrag, arbete mot illegal verksamhet och utveckling av tillsyn till följd av nya lagkrav (avfallstillsyn, dricksvattenrådgivning, tillsyn av klimatpåverkande utsläpp) skalats bort. För tillsynsbehovet som beskrivs i figur 6 är avgiftsfinansieringsgraden 58 procent.

Figur 5: Fördelning mellan avgiftsfinansierad tid och tid med kommunbidrag inom de olika tidskategorierna 2027.

Sammanställning tillsynsbehov (inklusive myndighetsservice) 2027

Figur 6: Fördelning mellan behov av avgiftsfinansierad tid och tid med kommunbidrag inom tillsynsverksamheten 2027.

År 2026 har nämnden budgeterat för 45 årsarbetare: 18,4 vid miljöskydd, 12,7 vid hälsoskydd och 13,9 vid enskilt vatten och avlopp och områdesskydd. Skillnaden mellan beräknat behov 2027 och budgeterade resurser 2026 motsvarar ett behov om ytterligare 1,5 årsarbetare 2027, se tabell 7. Timmarna är både avgiftsfinansierad tid och tid som finansieras med kommunbidrag.

Att minska på den kommunbidragsfinansierade tiden kan påverka även den tid som ska avgiftsfinansieras. Ett exempel är när skattefinansiering behövs för att starta projekt innan avgift kan tas ut, exempelvis för ett nytt tillsynsområde.

Om nämnden tvingas fokusera på tillsyn som går att avgiftsfinansiera kan dessutom tillsyn som bedöms behövas för att nå miljömålen och som bedöms ge allra störst nytta för människors hälsa och miljö behöva prioriteras bort.

Resursbehovet för de kommande tre åren är därför en ungefärlig siffra som utgår ifrån att önskade kommunbidrag finns tillgängliga.

Tabell 7: Sammanställning av totalt resursbehov 2027–2029, jämfört med budgeterat antal årsarbetare 2026.

	Resurser 2026	Resursbehov enligt behovsutredningen			Skillnaden
Avdelning	Budgeterat antal årsarbetare år 2026	Behov årsarbetare år 2027	Behov årsarbetare år 2028	Behov årsarbetare år 2029	2027 jämfört med 2026
Miljöskydd	18,4	20,7	21,0	22,2	+2,3
Hälsoskydd	12,7	12,7	12,5	12,5	+/-0
OVA	13,9	13,1	13,6	13,9	-0,8
Årsarbetare totalt	45	46,5	47,1	48,6	+1,5